

NOTRANJEC

Izhaja vsako soboto

in velja po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K. Posamezne številke po 10 vin. Na naročbe brez denarja se ne oziramo. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani, Breg št. 12.

GLASILO

KMETSKE STRANKE NA NOTRANJSKEM.

Inserati.

se računajo za cele stran 36 K, za $\frac{1}{2}$ strani 25 K, za $\frac{1}{4}$ strani 18 K, za $\frac{1}{8}$ strani 9 K, za $\frac{1}{16}$ strani 5 K, $\frac{1}{32}$ strani 3 K. Pri večkratni objavi primeren popust.

Mesečna priloga: „Slovenski Tehnik“.

Koncem šolskega leta.

Učitelj in učenec se veselita dobe počitnic. Učitelj se odpočije od napora, učenec pa zopet vživa popolno prostost. Ravno zato, ker to veselje izvira iz želje po neomejeni svobodi, zato otrokom ni šteti v zlo tega veselja, s katerim zapuščajo trde šolske klopi. Šola jih prva vkuje v disciplino in red in to seveda prostemu sinu narave ne ugaja. Vendar bo lahko poročal vsak učitelj, da je otrokov odpor proti šoli kmalu premagan. Nevarnejši pa je odpor, če ga nahajamo pri stariših. Tudi pri stariših je nekak odpor proti šoli umljiv. Šola povzroči stroškov in šolarja ni doma, da bi pri delu pomagal. To velja posebno za manjša dela, katere opraviti je za odrasle prav zamudno. Zato so nekateri kratkovidneži proti šoli in ji mečejo polena. Takih starišev odpor je ravno tako otročji, kakor odpor šolarčka, ki bi raje sedel v gozdu in se igral po vasi, mesto da si beli glavico v šoli.

Kdor pozna naše šolske razmere, bo priznal, da gre že na bolje. Čeprav šola stane, čeravno omejuje svobodo in postava trdo drži na red, so začeli ljudje uvidevati, da je šola neobhodno potrebna. Vas brez šole si sama zapira vrata v svet in napredek. Njena mladina je brez krivde zaostala za drugimi in stopi v boj življenja brez orožja. Kdor ljubi mladino in ji želi dobro bodočnost, ta bo vkljub stroškom in teškočam žrtvoval rad za šolo. To spoznanje je skoro povsod že zmagalo in pomeni tem večji napredek, ker je duhovščina skoro povsod — izjeme seveda obstajajo — metala ustanovitvam šol polena ter med ljudstvom važnost šole potiskala v ozadje. Pamet pa je sama zmagala. Kmet sam, dasi se nerad omejuje in nerad kaj potroši, začčenja sprevidevati, da je svoji mladini dolžan, da ji preskrbi šolskega pouka.

Ko se stariši odločujejo, kam bi dali šolarje, ko so dokončali domačo šolo, priporočamo meščansko šolo

in srednje šole. V meščanski šoli se bo otrok izobrazil precej višje kot v ljudski šoli, potem pa se lahko vrne na dom in postane razumen gospodar. Tudi med kmeti rabimo šolanih mož, ki bodo prav zato sami boljše uspevali, drugi pa se bodo od njih učili. Če pa hoče iz meščanske šole še dalje, mu je pot odprta v vse strokovne šole, trgovske, kmetijske, obrtne i. t. d. in na učiteljišče. Meščanska šola, ki jo imamo Notranjci v Postojni, pripravlja v prvi vrsti za praktične poklice, v katerih nam manjka izobraženih Slovencev. S tem pa ni rečeno, da odgovarjamo od srednjih šol. Čim več, tem bolje! Če zmorete sredstva, le dajte otroka v realko ali gimnazijo. Kdor hoče na jesen dati otroka iz domačije, naj se kmalu odloči, naj že poprej gleda, da mu poskrbi pošteno zavetje in gmotnih sredstev.

Politične vesti.

Za samoslovenske ulične napise so ljubljanski Slovenci nabrali mnogo tisoč podpisov. Nemcem je ta stvar kar glavo zmešala. Seveda od ljubljanskih Slovencev že dolgo niso vajeni takega odločnega koraka. Nemci pravijo, da tujcev ne bo, če ne bodo ulični napisi tudi nemški. Pri tem pa hodijo po Laškem, po Trstu, Reki, Gorici, pa ni nobene nemške ulične table. Zdaj bo deželni odbor kranjski imel priliko, da se zopet enkrat izrazi o tej stvari, kajti Nemci so se proti sklepu občinskega sveta pritožili. Upamo, da se noben slovenski odbornik ne spozabi, kakor se je svoj čas odvetnik dr. Papež, ki je glasoval za nemški predlog. Menda se to pot Nemcem in njih voditelju dr. Eger-ju ne posreči med Slovenci najti izdajic. — Dr. Ploju, ki je vstopil v jugoslovanski klub, čeravno so ga klerikalci podpirali pri volitvah, nadejaje se, da vstopi v klerikalni klub, — so izrazili volilci zaupanje. Klerikalcem se je intriga končno ponesrečila. Prav tako se je ponesrečil tudi

Šušteršičev maneuver, da natvezi Ploju greh radi koroških mandatov. Dr. Ploj mu je stvarno odgovoril in dokazal, da zadene krivda le Šušteršiča, ki je vladi prodal koroške Slovence, da dobi v roke vso moč na Kranjskem. Avstroogrski zunanji minister Erental se je sešel s Titonijem, italijanskim zunanjim ministrom. Po izjavah teh gospodov se ni bati vojne med Italijo in Avstrijo. Trozveza med Nemčijo, Italijo in Avstro-Ogersko se je obnovila.

Dopisi.

Iz Postojne. V nedeljo, dne 14. t. m. je priredil naš „Sokol“ skupno s pevskim društvom „Postojna“ popoldanski izlet v Cerknico. Z godbo na čelu v lepi trg Cerknico prišedše izletnike je pozdravila pri okusno napravljenem slavlolu prijazna gđ. Šegova ter izročila br. starosti šopek cvetic. Starosta br. Dragotin Vičič se jej je na ljubeznivih besedah v imenu izletnikov iskreno zahvalil. Po pozdravu smo odkorakali po trgu ter se potem pred restavracijo g. Zalarja razšli. Ob 5. uri se je vršila javna telovadba na orodju, in sicer na drogu in bradlji. Vaje je izvajala vrsta telovadcev, ki so povsem častno rešili to nalogo. Po telovadbi je bil zopet sestanek v omenjeni restavraciji, kjer se je vršila prosta zabava, pri kateri je sodelovalo vrlo

postojnsko pevsko društvo „Postojna“ z več izbranimi točkami v občno zadovoljnost. Pevce je občinstvo odlikovalo z vihnim aplavzom, zlasti pa našega priljubljenega tenorista br. Jankota Ježa. Mladina pa se je pridno posvetila plesu, pri katerem je marljivo svirala postojnska godba. Udeležba je bila od vseh strani ogromna. Zapazili smo rodoljube iz Rakeka, Unca, Loža, Grahovega, Begunj in bližnjih vasi. Postojncev bi se pač lahko več udeležilo izleta. Pri koncertu naj omenimo zlasti fulminanten, krasen govor g. notarja Rohrmana, ki je pozdravil najiskrenejše „Sokola“ in pevsko društvo „Postojna“. V svojem govoru je omenjal pomen narodnih društev in izletov, ki jih taista prirejajo, ožigosal narodno mlačnost in brezbržnost, ki se je v Cerknici vgnezdila in prosil društva, da bi še večkrat došla vsodbujat. Res iz srca prihajajoče, izbrane besede gosp. notarja so napravile na izletnike in druge goste najboljši vtis, kajti besede omenjenega govornika so bile res stvarne in resne. Viharnemu aplavzu ni bilo konec, ko je g. notar končal svoj dovršeni govor. Tako smo preživeli par veselih in zadovoljnih uric med sosedi Cerkničani. Le prehitro je prišel čas, ko je dal načelnik znamenje za odhod, kajti ob pol 9. uri smo odkorakali na kolodvor. Bodi tedaj na tem mestu izrečena najiskrenejša hvala vsem onim cenj. Cerkničanom, ki so pripomogli, da se je sprejem in cela prireditve izvršila

Listek.

Nekaj črtic iz mojega potovanja v Prago.

Z otroško nestrpnostjo sem pričakoval dan vse-sokolskega zleta v zlato Prago. Vedno sem čul marsikaj zanimivega o naših severnih bratih, zlasti o njih izredni gostoljubnosti, narodni zavednosti i. t. d. Zato sem se odpeljal stem večjim veseljem in zanimanjem dne 27. junija t. l. z mnogimi drugimi izletniki iz Notranjske na daljno pot v zlato Prago. Dolga vožnja ni bila ravno prijetna. V Celovec dospevši smo zagledali na kolodvoru policijo v „pikelhaubah“, ki je bila najbrže postavljena od skrbne mestne občine, da ne bomo izzivali mi Slovenci. Ko so povpraševali tujci policijo, kedo da smo, jim je odgovoril mož postave: „Dass seien die Windischen von Krain“. Od Celovca naprej je bila že trdna noč, vsled tega smo raje pospali po svojih kupejih.

Ko smo se prebudili drugo jutro, smo bili že na Gornje Avstrijskem. Še nekaj ur in začeli smo se voziti po češki nam bratski zemlji. Na vsaki še tako majhni postajici pred Prago, je bil sprejem kar naj-sijajnejši in najljubeznivejši. Godba, razna narodna društva z zastavami in nebrojne množice zbranega zavednega ljudstva, nam je v pozdrav navdušeno klicalo: „Živeli Slovenci, na zdar!“ Okrog 7. ure na

večer dne 28. rožnika smo dospeli v Prago. Na kolodvoru je bila ogromna množica ljudstva, ki je sprejela izletnike kar najprijaznejše. Sokole so sprejemali bratje Sokoli, Čehi ter jim odkazovali prenočišča. Slovenske dame in druge izletnike nesokole, so pa popeljale ljubeznive češke dame in naši praški slovenski visokošolci na njih začasna domovja in prenočišča. Ko smo se nekoliko oddehnili od dolge vožnje, smo si šli ogledat beneško noč na Vltavo. Pogled na Vltavo je bil očarujoč. Iluminacija mostu, razni umetalni ognji, ki so se spuščali v zrak, vse to nas je privedlo do misli na „Tisoč in ena noč“. Žal, da si niso mogli vsi gostje vse prireditve natančno ogledati, ker je bil naval občinstva prevelik. Nato smo zavili v hotel „Louvre“, kamor so dospeli francoski telovadci, ki jih je sprejel in pozdravil praški župan dr. Groš.

Drugi dan, dne 29. junija, je bil posvečen v to, da smo si ogledali zanimivosti mesta, kakor: cesarski grad, Hradčín, deželni muzej, židovsko sinagogo z historičnim pokopališčem, mestno hranilnico, narodni divadlo, v katerem je bila na večer slavnostna predstava „Prodana nevesta“ in drugi dan „Libuša“. Večina Slovencev pa je šla položiti vence na grob našega ljubljence Jan Lega, ki ima obilo neusahljivih zaslug, zlasti za nas Slovence.

Popoldne se je vršila javna telovadba. Omenim naj le na kratko, ker natančno oceno so prinesli itak listi iz rok strokovnjakov. V prvo so nam najbolj ugajali narodni plesi, ki so jih izvajali ženski sokolski

tako dostojno in ljubeznjivo, zlasti pa blagej gospej Popovič, ki je bila načelnica celej prireditvi, gđč. Šegovi za krasni pozdrav, kakor tudi onim cenj. gospicam, ki so sodelovale v belih oblačilih pri vsprejemu ter nas s šopki obsule, dalje slavnej požarni brambi in nje načelniku, g. Matiju Obreza za bratski vsprejem, našemu br. Štucinu, ki nam je vse potrebno uredil in preskrbel, konečno srčna hvala vsem zavednim Cerknčanom in okoličanom, ki so se izleta udeležili, vsem skupno kličemo živeli, sokolski nazdar in na svidenje!

Izletnik.

Domače vesti.

Vabilo na naročbo. Današnjo številko pošljemo še vsem naročnikom s prošnjo, da se drže reda ter poravnajo, kar dolgujejo. Tudi listi rabijo red kakor vsako podjetje. Zato pozivljamo, naj gg. prejemniki lista dolg poravnajo in ob enem plačajo za II. polletje, da ne bo sitnosti in neredov. Vse pošiljatve je nasloviti na upravnništvo „Notranjca“ v Ljubljani, Breg 12.

XXII. redna velika skupščina družbe sv. Cirila in Metoda se vrši 6. avgusta 1907 v Bohinjski Bistrici. Spored: I. Sv. maša ob pol 11. uri v župni cerkvi sv. Nikolaja. II. Zborovanje ob pol 12. uri v hotelu „Triglav“. 1.) Nagovor prvomestnikovega na-

mestnika. 2.) Nujni predlog prvomestnikovega namestnika. 3.) Tajnikovo poročilo. 4.) Blagajnikovo poročilo. 5.) Poročilo nadzorništva. 6.) Volitev prvomestnika. 7.) Volitev štirih članov v družbeno vodstvo. 8.) Volitev nadzorništva (6 članov). 9.) Volitev razsodništva (5 članov). 10.) Predlogi in želje. Vodstvo vabi na skupščino tako-le: „Dan velike skupščine „družbe sv. Cirila in Metoda“ bodi vsem Slovencem narodni praznik, ki naj poživi in razširi narodno zavest do zadnjega sela, v katerem se govori mili naš jezik. Zato vabimo na skupščino poleg onih, ki imajo po pravilih pri zborovanju posvetovalno in glasovalno pravico, tudi vse druge Slovence in Slovenke ter vse prijatelje slovenske mladine kot poslušalce in drage nam goste.“ Dostavek. 1.) Po zborovanju bo skupni obed v hotelu „Triglav“. Udeležencem se je zglasiti do 5. avgusta z naslovom: Hotel „Triglav“ v Bohinjski Bistrici. Dne 6. avgusta odhod iz Ljubljane (juž. kol.) z oseb. vlakom ob 7. uri 5 min., prihod v Boh. Bistrico ob 10. uri 18 min. Isti dan odhod iz Trsta ob 7. uri 25 min., prihod v Boh. Bistrico ob 10. uri 48 min.

Deželni predsednik Teodor Schwarz se pripelje dne 24. t. m. dopoldan v Logatec, popoldan se odpelje iz Logatca v Idrijo skupno z okrajnim glavarjem Kremenškom. Dne 26. t. m. poseti Cerknico in Lož. Od okrajnega glavarstva bodo najbrž dobila županstva poziv

odseki z Moravskega v narodnih nošah. Pogled na elegantne stase zalih Čehinj in brhkih Čehov, nas je naravnost očaral. Precizno naučeni plesi in elegantne kretnje plesalk in plesalcev, kakor tudi krasni, dragoceni kostumi so nam nudili res nekaj izrednega. Žal, da Slovenci ne poznamo nobenega narodnega plesa in, da taistih ne gojimo. Za tem so se vršile proste vaje, ki jih je izvajalo 8000 Sokolov. Pogled na to armado čilih, vitkih mož, ti je res presunil srce, zato pa tudi ni bilo konca viharnemu aplavzu, ko so Sokoli, dovršivši proste vaje, strumno odkorakali iz telovadišča. Nato so nastopile telovadkinje (2000 žen) s kiji. Ko so se ravno razvrstile, da bi pričele z vajami, nas je iznenadil „Jupiter pluvius“ s tako silo, da smo bili premočeni do kože. Tu smo opazili tudi žensko pogumnost in nevstrašenost, kajti dasiravno je lilo nad vse pretege, vendar so stale čvrste telovadkinje nevstrašeno v bojni črti, dokler jim ni dal načelnik znamenja za odhod. Bilo namreč ni mogoče dalje ostati na telovadišču radi silnega dežja, ampak morali smo se raziti. Popolnoma premočeni smo došli s telovadišča na svoje domove, kjer smo dali sušiti sokolsko opravo, da smo se lahko udeležili drugi dan slavnostnega spreveda. Zvečer istega dne je bilo dovolj zabav in razvedril. Na „Letnih“ je bil koncert, v hotelu „Louvre“ sestanek narodnih žen slovenskih in čeških, v narodnem divadlu so se vršile slavnostne predstave i. t. d.

Tretji dan, dne 30. rožnika, je bil slavnostni spreved sokolstva po mestu ter županov pozdrav pred

staromestno hišo. Spreved je bil nad vse veličasten in impozanten. Enakega še ni videlo nobeno oko. Nad 200 konjikov je otvorilo spreved, za tem je korakala nepregledna množica sokolstva nad 30.000 mož. Res, prava narodna vojska. Navdušenega pozdravljenja od vseh strani ni bilo ne konca ne kraja, tako da so se naše čete le počasi pomikale dalje. O krasni dekoraciji mesta in hiš, kakor vseh mestnih ulic, o šopkih, s katerimi so nas obsipale simpatične Čehinje, ni treba še posebej govoriti. To navdušenje, ta radost, ki nam je polnilo srce ta čas, ko smo zapeli pred staromestno hišo združeni Sokoli „Kde domov māj“, ne more popisati slabotno pero, kajti to je treba le videti in skusiti. Po končanih slavnostnih govorih smo odkorakali iz slavnostnega prostora ter se razšli. Popoldne se je vršila zopet javna telovadba kakor prvi dan, mi pa smo si ogledali nadaljne znamenitosti Prage. Tu bodi pohvalno omenjen br. Adolf Holovsky, mag. uradnik in član praškega Sokola. Omenjeni gospod je bil toli ljubezniv, da se nam je ponudil za vodnika ter nas je vodil po mestu celo popoldne. Ogledali smo si z razgleda praško mesto, bili smo na „Letnih“, kjer se je vršil koncert čeških virtuofov na goslih. Tu smo imeli prvič priliko občudovati češko glasbo, ki je vsekako na najvišji stopinji svoje popolnosti vseh slovanskih narodov. Na „Letne“, kjer so krasni mestni nasadi in kjer se je vršila javna telovadba, smo se pripeljali iz spodnjega mesta z vzpenjačo. Na večer smo si ogledali tudi najboljši kinematograf, praški orfej, nato smo se

da naj častno sprejmejo predsednika. Upajmo, da se županstva temu pozivu ne bodo odzvala, Teodorja Schwarza naj v Logatcu sprejme Nace Zaplotnikov, v Idriji Oswald, v Cerknici pa Lavrenčič vulgo „Boksar.“

Notarska pisarna novoimenovanega notarja, gosp. Demšarja, se otvori dne 1. avgusta t. l., v hiši g. Čeferinove, nasproti c. kr. okr. glavarstvu.

Telovadno društvo „Sokol“ v Postojni priredi v nedeljo dne 21. t. m. popoldanski peš-izlet na Unec, kjer se udeleži Gregorčičeve slavnosti. Odhod iz Postojne ob pol 2. uri popoldne. Zbirališče pred „Narodnim hotelom“. — Bratje Sokoli se vabijo k polnoštevilni udeležbi v društvenem kroju! Odbor.

Pevsko društvo „Postojna“ vabi tem potom najuljudneje vse svoje p. n. člane, da se pridružijo peš-izletu „Sokola“, ki ga priredi v nedeljo 21. t. m. na Unec, kjer se udeleži Gregorčičeve slavnosti. Odhod je točno ob pol 2. uri popoldne. Zbirališče je v „Narodnem hotelu“. Prosi se kar najštevilnejše udeležbe. Odbor.

Prostovoljno gasilno društvo v Postojni priredi dne 4. avgusta vrtno veselico v prostorih hotela „Ribnik“. Natančni program se objavi pozneje.

Čebelarški shod priredi „Slovensko čebelarско društvo“ v nedeljo dne 21. julija 1907 na čebelnjaku g. Antona Žnideršiča v Ilirski Bistrici.

Vojaštvo v Postojni. Dne 24. t. m. dojde 4. baterija 8. div. topničar. polka iz Gorice v Postojno, kjer prenoči in ima drugi dan, dne 25. t. m. odmor. Moštvo si obenem ogleda jamo.

Občni zbor možke podružnice Ciril-Metodove družbe v Logatcu se je vršil ob obilni udeležbi dne 10. julija 1907 v Riharjevi gostilni v Gor. Logatcu. Podružnični predsednik gosp. sodni pristav Jos. Prevec poročal je v odsotnosti med letom odstopivšega tajnika in blagajnika o podružničnem poslovanju, ki je bilo v preteklem letu zelo živahno, kajti možka podružnica priredila je due 22. aprila 1906 dobro uspelo veselico in vodila obsežne priprave za sprejem posetnikov XXI. glavne skupščine, ki se je vršila dne 2. avgusta 1906 v Logatcu. Možka podružnica imela je v preteklem letu 52 članov. V podružnični odbor bili so voljeni za tekoče leto z vsklikom g. sodni pristav Jos. Prevec za predsednika, g. šolski vodja Stanko Legat za tajnika in g. sodni oficijal v pok. Valent. Vončina za blagajnika. Namestnikom bili so izvoljeni gg. okr. živinozdravnik Fran Majdič, okr. tajnik Fran Jurca in davčni kontrolor Fran Strmole, za preglednike pa gg. posestnik Iv. Rihar in trgovec Jos. Tolazzi. Podružnico bodeta zastopala na letošnji glavni skupščini njen predsednik Jos. Prevec in član Fr. Hladnik. Med slučajnostmi se je sklenilo priporočati osrednjemu

podali v „Plzensky paviljon“, kjer so bili zbrani slovenski in hrvaški Sokoli. Semkaj so došli reprezentantje društev ter naši državni poslanci: Hribar, Rybař, Mandič, češki poslanec Klofač in dr. Da se je slišala marsikatera navdušena beseda, ki nas je elektrizirala, ni potreba posebej omenjati. Slovenci in Hrvatje smo skupno zapeli nekaj naših narodnih pesmi, katerim smo pa mogli dati še dokaj komadov. Tu smo šele spoznali češko gostoljubnost in ljubeznivost; vtisi pa, ki smo jih ta večer doživeli, nam ostanejo nepozabljivi.

V ponedeljek, dne 1. julija, dopoldne smo nadaljevali z ogledovanjem mesta. Med drugimi smo bili tudi v tovarni manufakturnih izdelkov bratov Peruz, kar nas je jako zanimalo. Popoldne se je vršila zopet javna telovadba na „Letny“. Ta dan so nastopili Sokoli na konjih, ki so izvajali krasne rajalne vaje, kakor vaje z meči, vaje v skakanju i. t. d. Nato se je vršil šahov turnir, kar je bila ena najbolj interesantnih točk. Zanimiv je bil nastop vojske Žižkove in Ladislavove. Srednjeveški kostumi vojščakov so bili zares krasni. S tem je bila javna telovadba končana. Na večer se je nekaj izletnikov že odpeljalo preko Linca na Dunaj, drugi smo ostali še v torek v Pragi, da smo popolnili svoja ogledovanja. Na večer pa smo se, prebujeni in napolnjeni z novimi duševnimi silami, ki smo se jih načrpali v zlati Pragi, odpeljali domov.

Dnevi, ki smo jih preživeli med našimi severnimi brati, menim, da bodejo ostali vsem udeležencem vsesokolskega zleta v neizbrisnem spominu. Tu smo se

lahko naučili marsikaj, zlasti pa slovanske gostoljubnosti, narodne zavesti in odločnosti, neustrašenosti, navdušenosti, vztrajnosti, samozatajevanja, ljubeznivosti in še marsikaj, kar je nam Slovencem tuje. Za marsikatega zmrzleca iz naše Kranjske bi bilo pač dobro, da bi bil prišel te dni semkaj si ogledat, na kakšni stopinji razvitosti je tu sokolstvo. Menim, da bi bil dobil tu druge pojme o sokolstvu, katero imajo pri nas večina za prazno peno brez vsakega pomena in brez vsake vrednosti. Da temu ni tako, je dokaz ta, da so se začeli zanimati za sokolstvo celo višji krogi. Najvišji vojaški dostojanstveniki so se udeležili javne telovadbe ter se čudili sokolski vstrajnosti, strumnosti in organizaciji. Tudi so se jako laskavo izrekli o javni telovadbi. Kakor znano, so Čehi najbolj kulturni slovanski narod. Pri njih je sokolstvo najbolj razvito, saj jim je pa tudi ravno sokolstvo rešilo njih narodnost. Da se sokolstvo pri nas tako malo upošteva, je vzrok le ta, ker večini ni znana visoka sokolska ideja. Radi tega bi pa pokladal na srce vsem udeležencem vsesokolskega zleta v Pragi, da, ko dojdejo na dom, ne pozabijo dni, ki smo jih preživeli v Pragi. Vtisi, ki smo jih tamkaj dobili, naj nam ne izginejo iz spomina, ampak naj rodijo obilo sadu na naši rodni grudi. Le tedaj, ako se bomo resno poprijeli sokolskega dela ter povsod in ob vsaki priliki odločno nastopali kot pravi Sokoli in tudi delali v sokolskem smislu, tedaj se nam Kranjcem bodejo šele jela jasiti vremena.

Udeleženec II. vsesokolskega zleta v Pragi.

odboru, da se v bodoče pri določitvi dneva glavne skupščine ozira na vsestransko željo članov, da se namreč vrše glavne skupščine ob nedeljah. Dalje se je sklenilo prirediti v korist družbi tekom letošnjega poletja veliko ljudsko slavnost.

Košansko učiteljstvo je priredilo v nedeljo, dne 14. julija obiteljski sestanek, ki se ga je udeležilo nad 300 očetov in mater. Predaval je nadučitelj g. Janko Grad: Kako moramo vzgojiti otroke, da bodo v čast in ponos starišem, občini in domovini? Po sestanku so si ogledali stariši tudi razstavo raznih otroških izdelkov.

Glas iz Vremske doline. V pondeljek popoldan naznanjali so črno sivi oblaki gotovo bližajočo se nevihto. Česar smo se tako bali, se je v resnici tudi dogodilo. Katastrofa je zadela celo tiho in prijazno dolinico. Nenadoma se vsuje takozvana „suha toča“, to je brez dežja in padala je cele pol ure in tehtalo eno samo zrno 9 *dkg*. Nevihta in toča je razsajala tako strašno, da je vničila ves pridelek. Pšenica, rž, ječmen, oves, krompir, turšica in fižol leži vse križem po njivah, tako, da za drugo ne bode, kot za košnjo. Vinske trte, katere so izjemoma letos prav dobro zarodile, da so imeli gospodarji veselje nad njimi, so uničene. Up gospodarjev je izginil. Trte so gole kot o božiču, grozdje pa leži na zemlji pod njimi. Grozna nevihta je zadala Vremcem strašno škodo na vsem pridelku. Sadno drevje je do polovice golo. Cele vejice leže pod njim. Tako je ta grozna nevihta vničila vso Vremsko dolino. Ljudje hodijo žalostni in s povešenimi glavami po polju in golih vinogradih.

Prosveta.

Letno poročilo o petrazredni ljudski šoli in obrtni nadaljevaljevalni šoli v Postojni (tiskal Maks Šeber) izkazuje, da je ljudsko šolo obiskovalo preteklo šolsko leto 204 dečkov in 233 deklet. Obisk je bil zelo povoljen, učni uspeh je zadovoljiv le v III. razredu daleko presega število „nesposobnih“ običajno mero. Zanimiv je razpredel o šolarski hranilnici, ki izkazuje, da so dekleta v poštno hranilnico vložila 258 K, fantje pa 211 K. Poraba knjižnice je zelo ugodna. Za vstop v srednjo šolo se je oglasil le 1 deček, 12 pa za meščansko šolo. Letno poročilo je sestavljeno prav pregledno in natančno.

Mestna višja realka v Idriji je končala že šesto leto svojega obstanka. Letošnjo jesen se otvori že 7 razred tega zavoda in bo stem realka popolna. Koncem leta je bilo na zavodu 193 dijakov, med njimi 191 Slovencev. Od dijakov je 90 Idrijčanov, 14 iz idrijskega okraja, 44 iz Kranjskega sicer, 36 iz Primorskega, 2 Korošca, 5 Štajercev, po 1 iz Nižje Avstrije in Ogrske. Lepi razvoj zavoda kaže, da bo idrijska realka kmalu prebila vse mladostne teškoče, ki jim je po manjših mestih izpostavljen vsak zavod, in bo postala dobro delujoča prva popolna slovenska realka.

Simon Gregorčič. Življenjepis. Spisal Anton Burgar. Založil Ign. Gruntar. Cena? Po podatkih osebnih znancev Simona Gregorčiča, osobito notarja Gruntarja v Ribnici je sestavil g. A. Burgar prvo življenjepisno delo o Gregorčiču. Glede pesniške vrednosti Gregorčičeve se giblje opis le v splošnih izvajanjih, zanimivih pa je par doslej neznanih potez iz pesniškega življenja in značaja. Reči se mora, da slika o Gregorčiču tudi potem delu ni še povsem jasna. Gotovo pa je v njej marsikak znamenit donesek. Knjigo priporočamo vsem čestilcem Gregorčičevim. Dobi se v vseh knjigarnah.

Narodno gospodarstvo.

Kako varujemo pšenico sneta? Obče je znano, da nastane snet pri pšenici na ta način, da pride neki parazit, to je skoro nevidna gliva, v mlado plodnico, se tam hitro razmnoži in napolni celo zrno s črnim neprijetnim dišečim prahom. Škoda, ki jo povzroča ta bolezen, je včasih zelo občutljiva. Dolgo časa je bilo splošno mnenje, da rešimo pšenico te bolezni, če jo pred setvijo poparimo z apnom, kar pa ni popolnoma zado-stovalo. Iskalo se je zato novih sredstev. Ko je na Francoskem leta 1904 povzročil snet veliko škodo in vničil peti del pšenične setve, so začeli iskati proti temu zlu novih sredstev. To se je tudi posrečilo. Snet se več ne pokaže na pšenici, če poparimo pšenico pred setvijo z žveplenokislím bakrom (schwefelsaures Kupfer). To se zgodi na sledeč način: Za vsakih 100 *kg* semena se rastopi 200 *g* žveplenokislega bakra v 5 *l* vrele vode. Treba je čakati, da se raztopina shladi, potem se polije z njo seme in se ga dobro premeša, kakor pri parjenju z apnom.

Trgovinske pogodbe s Srbijo, ki delajo politikom toliko preglavic, še vedno niso urejene. Te dni se je pripeljal srbski minister Paču na Dunaj, da uredi to vprašanje. Glavna ovira za sporazumljenje je uvoz živine iz Srbije, katerega avstrijski agrarci branijo na vse kriplje, Srbi pa trdijo, da zanje trgovinska pogodba z Avstrijo sploh nima nikake vrednosti, če ne smejo uvažati živine.

Koliko zasluži država z loterijo. Po izkazih je stavilo v loterijo v pretečenem letu 91,588.000 oseb skupni znesek 33,610.447 kron, torej vsaka oseba povprečno 36 $\frac{1}{2}$ vinarja. Izplačanih je bilo 17,521.036 kron. Dobitki znašajo 52.13 procentov vloženega denarja, država je torej zaslužila 47.87 procentov.

Vime molznih koz je treba pred molžo umiti z gorko vodo ter ga obrisati s suho cunjjo. Mrzla voda zgoščuje mleko in vime se ne da do zadnje kaplje izmolziti.

Driska pri teletih. Teleta, ki dobe drisko, morajo se odstraniti od zdravih telet. Najboljše jim je dajati kuhano mleko. Če imajo mrzlo telo, jih moramo drgniti in krtačiti, da se ogrejejo ter jih zaviti v

toplo volneno odejo. Kot sredstvo zoper drisko se priporočajo rabarberjeve kapljice, dajejo se jim trikrat na dan, vselej po eno žlico.

Po svetu.

Stroj za glasovanje. V poslanski zbornici izgube mnogo časa, včasih $\frac{3}{4}$ ure, z glasovanjem. Nekdo je zato predlagal, naj se nakupi električen stroj za glasovanje. S takim strojem bi vsako glasovanje trajalo le 5 sekund. Za predsedniško mizo bi stala velika tabla, h kateri bi od vsakega poslanskega sedeža vodil električen tok. Pred vsakim poslancem bi bila dva gumba, eden za besedo „ne“, drugi za besedo „da“. Vsi poslanci bodo oddali obenem glasove, električni aparat pa prinese takoj rezultat na tabli.

Avtomobil v Afriki. Že pol drugo leto se uporablja v belgijskem Kongu za promet avtomobil. Na cesti Uele vozita dva motorja, ki so jih pripeljali l. 1906. tu sem. V prvih treh mesecih sta avtomobila prevozila 3000 kilometrov, dogodila se ni najmanjša nesreča, akoravno je cesta skrajno nevarna. Avtomobila sta velike važnosti za črne prebivalce od Monganculu do Azande in v ravninah Rubi in Likati, kjer cvete poljedelstvo, kajti ž njima izvažajo vse pridelke ter dovažajo svoje potrebščine. Z izvrstnim uspehom so vpeljali v promet pozneje še tri avtomobile. Sedaj delajo novo cesto skozi Lado ter bodo po dogotavljenji uporabljali na nji avtomobile, dočim so do danes prevažali vse blago na težkih vozovih, v katere so vpregali vole. Belgija je prva država, ki je prebivalcem kolonij podala za promet to najmodernejše prometno sredstvo.

Merjenje afektov. Doktor Otfred Miler objavlja v listu „Umschau“ zanimiva opazovanja o zvezi duševnega stanja z zunanjimi telesnimi pojavi. Znano je, da afekti vplivajo na srce in stem tudi na žile, nekateri pospešujejo njegovo gibanje, drugi ga zavirajo. V veselji, jezi in kadar se sramujemo zarudimo, žilice se napolnijo s krvjo in se razširijo, kadar smo žalostni in obupani obledimo, žile se skrčijo. Miler opisuje priprost aparat, s katerim se lahko meri širjenje in krčenje žil, ki se pojavlja pri različnih afektihi. Aparat zaznamuje s črtami na papir, če se žila napne ali skrči. Najbolje se posrečijo poskusi, če deluje afekt nepričakovano. Poskušali so s priprostim fantom z dežele. Merili so žilo za pestjo. Kazalec na aparatu začrtal je vodoravno črto, ko je bil deček popolnoma miren. Naenkrat se odpro vrata, vstopi gospod, izdaja se za nadzornika, ki bo pregledal zavod. Pod vplivom začudenja se dečku skrčijo žile v roki in aparat zaznamuje to s črto navzdol. Iz črt, ki jih zaznamuje aparat, sklepa se lahko na duševne pojave, akoravno oseba, s katero se vrši poskus, ne pove, kakšna čuvstva jo navdajajo. Ta iznajdba bo služila, po sodbi učenjakov, v razne svrhe. Posluževali se je bodo, da izvedo čuvstva, o katerih po vnanjem ne moremo za trdno sklepati, zlasti jo mislijo uporabljati

pri umobolnih, da si napravijo pravo sodbo o njihovem čuvstvovanji za objektivno presojanje te bolezni.

Posnemanja vredno. Hamburški meščani so sprejeli predlog, s katerim se določa, da se možje, kateri nočejo skrbeti za svojo družino, v prisilnih delavnicah prisiliijo k delu.

Nemška in češka požrtvovalnost. Češki listi poročajo: Kot slavnostno darilo za splošni nemški „Schulverein“ je zbralo 60 milijonov Nemcev le 78.781 mark 62 pfenigov, „Matica školska“ pa je dobila v slavnostnem letu 701.757 kron 18 h. Živeli Čehi!

Dolžina in višina morskih valov. Pred letom so iznašli napravo, s katero se lahko določa dolžina in višina morskih valov. Na morski gladini dosegajo valovi le višino 13 metrov. Valovi, ki se zaganjajo ob navpično pečino ali steno, narastejo do višine 32 metrov. Navadna dolžina valov je 50 do 100 metrov, vendar se pojavljajo tudi do 800 metrov dolgi valovi.

Pozor rezervisti! V vojaške urade različnih instanc prihaja vedno več pisem državnozborskih poslancev, ki prosijo za oproščenje svojih volilcev od vojaških vaj. Ta pot prošenj ni pravilna. S takimi prošnjami se državnozborske poslance le po nepotrebnem nadleguje. Vojaške oblasti morajo postavno te prošnje poslati političnim oblastem, da se prepričajo o istinitosti navedenih razlogov. Torej so prošnje, ki so oddane po poslancih le bolj kasne kot one, ki se vložijo takoj pri političnih oblasteh.

O davkih. Bratje Gredel imajo na Erdeljskem 95 tisoč oralov gozda. V 26 žagah predeluje 2.500 delavcev ta les. Aktivne znašajo več kot 21 milijonov kron. In vendar plačujejo Gredli le 7577 kron davka, ker so izkazali le 80.000 kron čistega dohodka, kar je za kapital 21 milijonov smešno nizka vsota! Če bi mali obrtnik plačal po tej meri svoj davek, bi davčnim uradom pač le malo denarja došlo.

Ameriška izseljevalna komisija na avstrijskih tleh. Od 1. julija dalje velja v Ameriki nov zakon za izseljence. Da bi se Amerikanci prepričali, ali je novi zakon dober ali morebiti še potreben popravkov, so odposlali posebno komisijo v Evropo, da preišče, ali se skladajo zakoni različnih evropskih držav z njim. 28. junija je stopila ta komisija v Trstu na avstrijska tla. Izjavila je, da se bo ravnala natančno po željah avstr. ograde vlade. Minister zunanjih del Erental je potom ameriškega poslaništva komisijo najpristrčneje pozdravil.

Zakaj je toliko vdov? Dejstvo, da je več vdov nego vdovcev, se razlaga tako: V boju za obstanek se imajo težje boriti moški kot ženske, zato umre v najboljših letih več moških nego žensk, akoravno so te slabše in jih materinstvo mnogo pomori. Moški kurijo in vladajo lokomotive, plezajo v dimnike, delajo v tiskarnah, klavnicah, vlažnih skladiščih in kletih; boj za obstanek postaja vsled konkurence vedno težji. To je del vzroka o zgodnji umrljivosti moških. Vse pa nam razloži še nekaj drugega. Moški politikujejo pozno

v noč, prepirajo in razburjajo se za prazen nič, pijejo čez mero vina in piva v zakajenih, zaduhlih prostorih. Poleg tega še uganjajo reči, ki so splošno znane, a navadno javno ne govorimo o njih. Zavarovalne družbe za življenje so začele zahtevati višje premije za zavarovanje moških nego za ono žensk, to je umljivo. Vedno naraščujoče število vdov nam da mnogo premišljevat.

Dodatni kredit za alpske železnice. Vlada je zbornici predložila zahtevo dodatnega kredita za zgradbo alpske železnice. Proračun se je prekoračil vsled nezgod, posebno vsled vode, ki je vdrla v tunel skozi Ture. Zahteva dva milijona krron več, kot je dovoljeno za leto 1907. (12 milijonov kron.) Vlada pravi, naj se ji dovoli porabiti dva milijona kron od kredita za leto 1908.

Nunzio Nasi je bil laški naučni minister pa velik slepar, ki je državni denar kradel ter uganjal razne goljufije. Iz Italije je bežal pa se vrnil, ker se mu je zagotavljalo, da se mu nič ne zgodi. Sedaj pa so ga vendar zaprli. — Izvoljen je bil poslancem v Siciliji, kjer je kmalu izbruhnila vstaja, ko se je čulo, da hočejo proti njemu postopati. Sicilijanci pravijo, da so drugi še večji goljufi, pa se jih ne prime. — No, lepe so razmere v Italiji. Državna sodnija v Nasijevi stvari je sklicana na dan 4. novembra.

Za kratek čas.

Zato. Žena: „Zdaj že kličem pol ure svojega moža, da bi se zbudil, a se ne gane.“ **Soseda:** „Pa zakaj ga ne pustite spati?“ **Žena:** „Pozabil je vzeti kapljice, ki mu jih je zdravnik zapisal za spanje.“

Zanesljivo. A: „Rada vam povem vse, le obljubiti mi morate, da se stvar ne izve.“ **B:** „To je samo ob sebi umevno, saj imam le take prijateljice, ki znajo molčati.“

Zvita tica. Mati: „Upam, da si pri včerajšnjem plesu nisi izvolila Ivana za čestilca.“ **Hči:** „Kaj pa mislite mama, pri današnji nezanesljivosti moških se ne spleča začeti z enim, treba jih je najmanj šest.“

Loterijske številke.

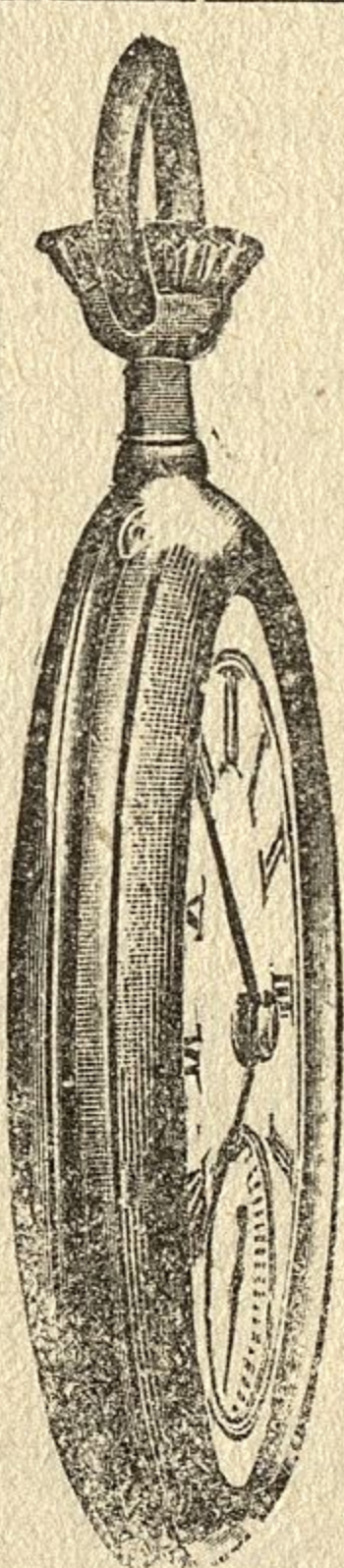
Dunaj, 13. julija	45	85	77	30	25
Brno, 17. julija	68	54	52	71	85

Tržne cene v Ljubljani.

Semena:					
Domača detelja	od K	—	—	do K	—
Lucerna	» »	136	—	» »	170
Laneno seme	» »	27	—	» »	29
Fižol:					
Rudeči ribniški	» »	18	—	» »	—
Prepeličar	» »	20	—	» »	—
Žito:					
Pšenica	» »	19	—	» »	20
Rž	» »	15	—	» »	16
Ječmen	» »	15	—	» »	16
Oves	» »	16	—	» »	17
Ajda	» »	18	—	» »	19
Kože:					
Goveje z rogmi vred	» »	110	—	» »	118
Telečje	» »	130	50	» »	—
Svinjske	» »	100	—	» »	—
Lisičje	» »	7	—	» »	7 50
Kunine (belice)	» »	30	—	» »	31
» (rumenice)	» »	40	—	» »	42
Dihurjeve	» »	5	—	» »	5 50
Vidrne	» »	16	—	» »	18

Za 100 kilogramov.

Za par.

Zahtevajte cenike zastoj _____
_____ in poštne prosto.

Franc Čuden

najstarejša eksportna tvrdka
na debelo in drobno.

Upar

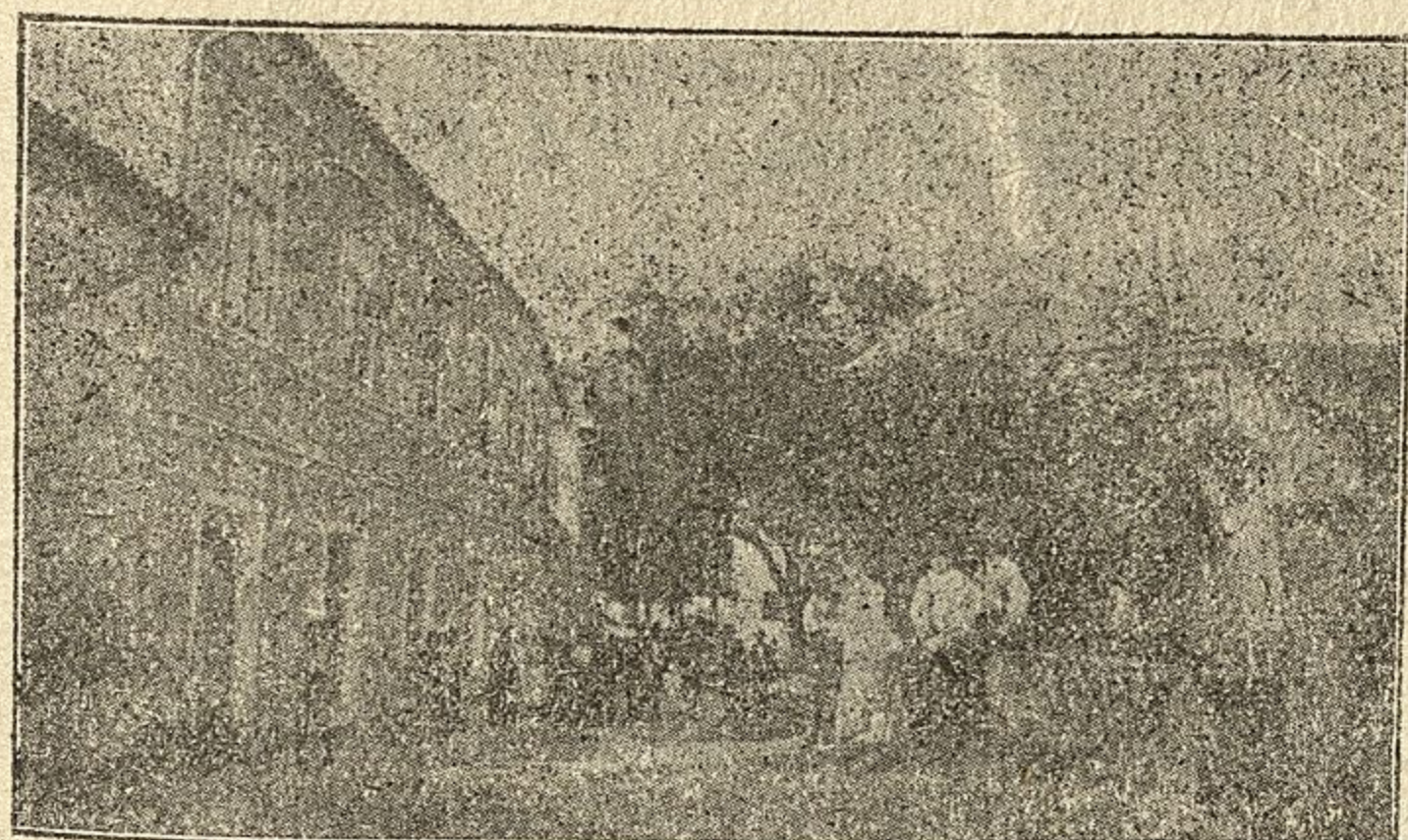
in trgovec zlatnine in srebrnine
v LJUBLJANI.

Delničar prvih združenih tovarn ur »Union« v
Bielu, Genovi in Glashütte.

Dobroznani

Hotel TOMŠIČ

Ustan. 1. 1885

Gostilniški vrt s prijazno
utico.

Ilir. Bistrica

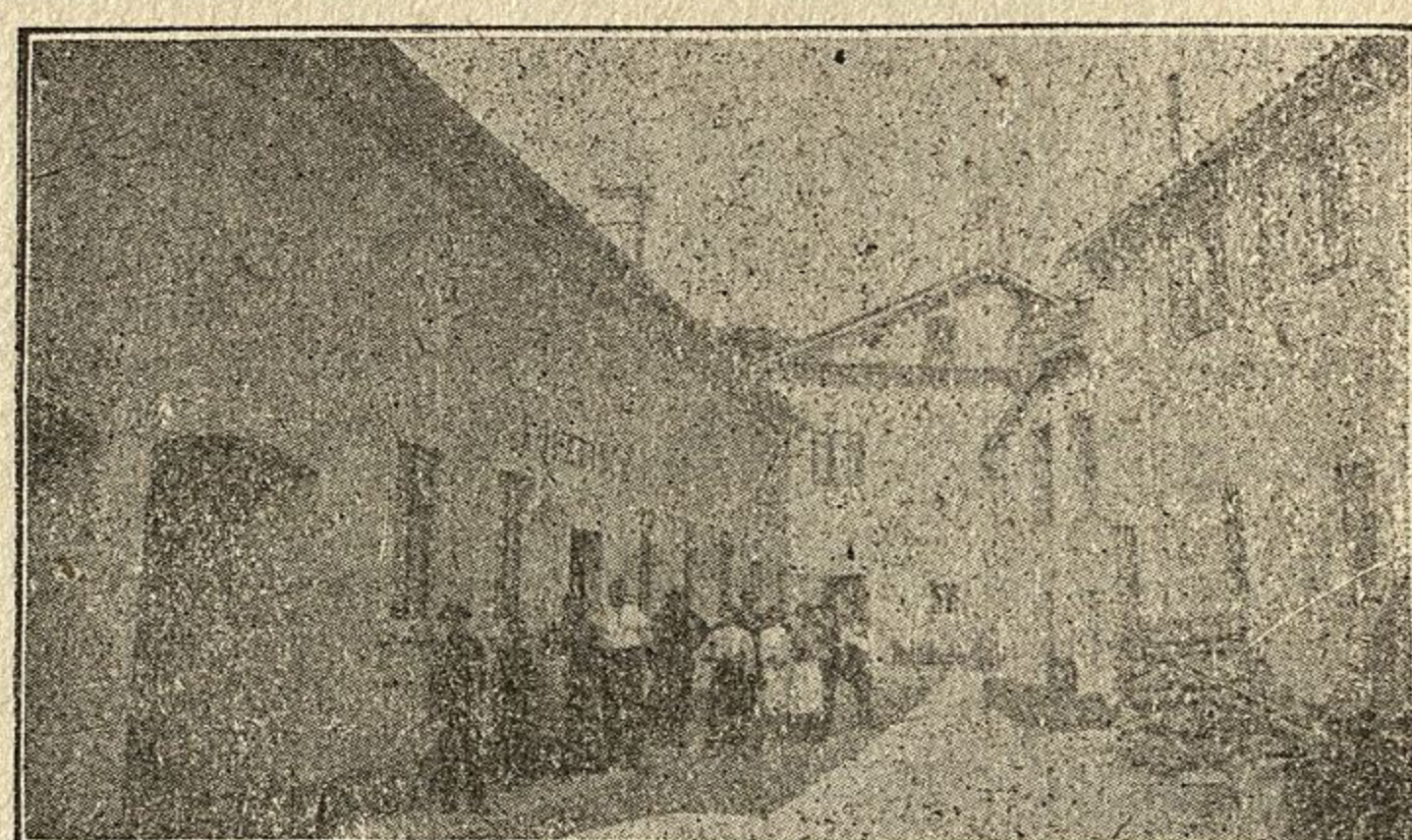
priporoča:

pristna vina in izborna pivo.

Dobra kuhinja.
Zmerne cene.

Prenočišča

za p. n. gg. goste
po zmernih cenah.

Najnovejše moderno oprem
ljeno kopališče tik hotela.

Svetovnoznana
postojnska jama

je odprta vsak dan ob pol 11. uri dopoludne
in je izključno električno razsvetljena.

Od 1. marca do 31. oktobra je odprta tudi ob
pol 4. uri proti vstopnini K 5.— za osebo.

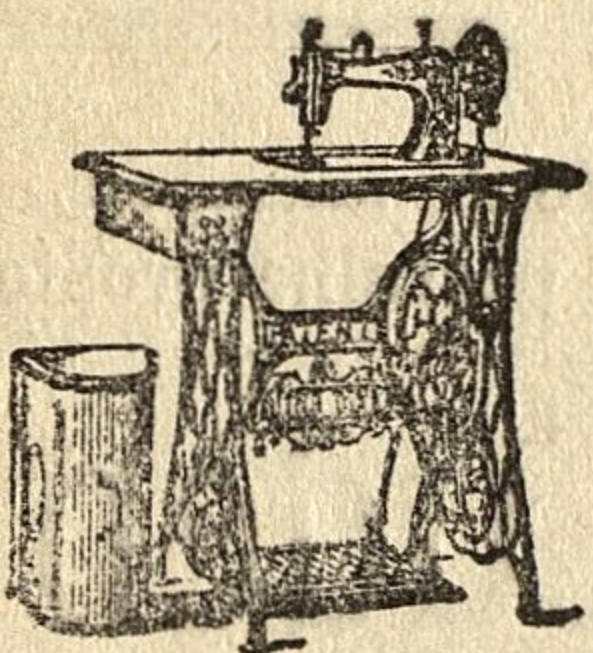
Ob nedeljah in praznikih pa le K 3.— za osebo.

Notranjci, berite, širite in naročajte
== „Notranjca“! ==

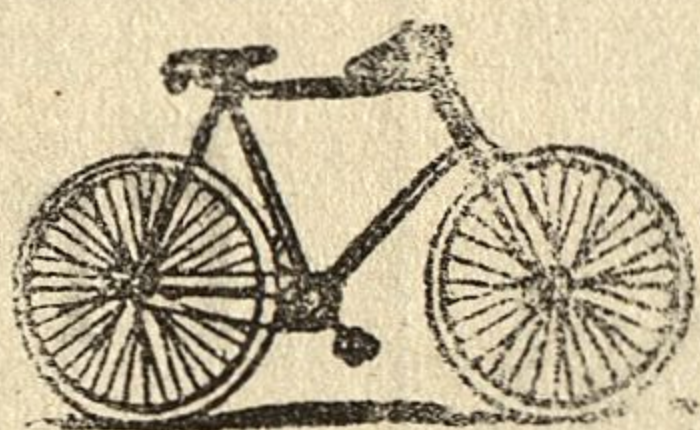
IVAN JAX & sin v Ljubljani

Dunajska cesta 17

priporočata svojo bogato zalogo

šivalnih
strojev,
voznih koles
in

Pouk v šivanju in voženju
na stroje brezplačen. pisalnih strojev.

Zarezano strešno opeko

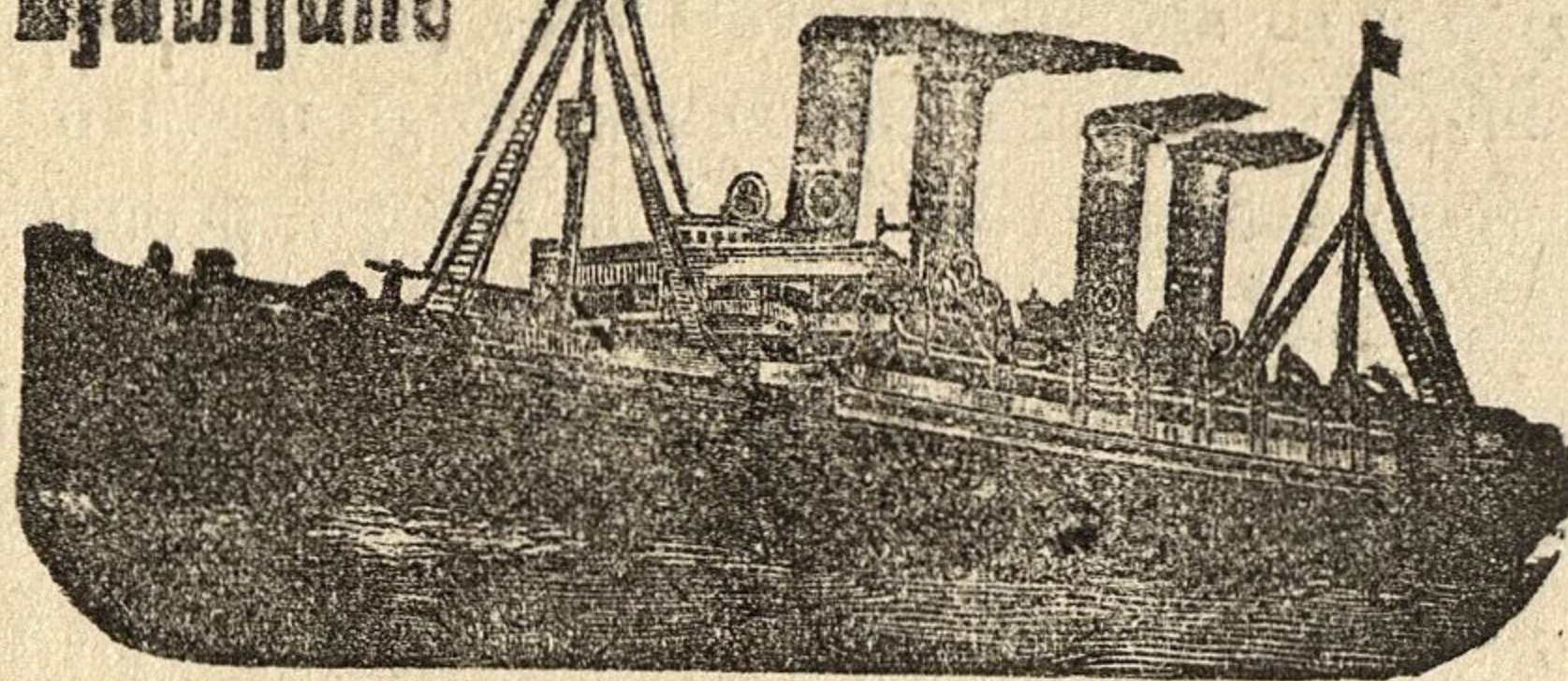
(Falz)

navadno strešno opeko, kakor tudi zidak, žlebak
in vsako drugovrstno opeko ima v zalogi

== **Karol Jelovšek** ==

opekarnar na Vrhniki (Notranjeko).

Ljubljane v New-York

== **cesarskimi brzoparniki** ==

Kaiser Wilhelm II., Kronprinz Wilhelm in Kaiser
Wilhelm der Grosse, kateri so največji in najvarnejši
na svetu.

Vožnja po morju traja samo 5 do 6 dni.

Zdatne ugodnosti dovoljujejo se večjim družbam. — Podrobna
sejamsila in potrebni pouk da vsakomur nemudoma in brezplačno

EDVARD TAVČAR v Ljubljani

št. 35, Kolodvorske ulice št. 35,

nasproti stari Tišlerjevi gostilni.

Notranjci, rabite narodni kolek v
korist družbe sv. Cirila in Metoda!

Rašelj. Kdor tega ne uvažuje, se
pregreši na svojem lastnem
telesu! Kaiserjeve prsne
karamele s tremi jelkami. Zdravniško
preizkušeno in priporočeno proti
kašlju in hripavosti, kataru, zasliženju
in kataru v požiralniku. 5120 notarsko
poverjenih izpričeval potrjuje, da drže
kar obetajo. Zavoj 20 in 40 vinarjev.

Škatljica 80 vinarjev.

Zalogo ima

J. Hus

lekarnar v Vipavi.

Prsni sirup proti kašlju, hri-
pavosti itd.
steklenica 1 K 40 v.

== Čisto, belo ribje olje, ==
steklenica 1 K, velika 1 K 80 v.

Mazilo proti trganju in rev-
matizmu,
steklenica 1 K.

== Mazilo proti ozebkom ==
1 lonček 70 vin.

Razpošilja

lekarna Hus v Vipavi.

Notranjska posojilnica v Postojni

registrovana zadruga z omejenim poroštvom.

Posluje vsak torek in petek od 9.—12. ure
== dopoludne. ==

□ □ □

Obrestuje hranilne vloge po 4½%, brez odbitka rent-
nega davka, katerega plačuje sama.

Daje posojila proti vknjižbi po 5%, in amortizaciji
najmanj 1%, na osebni kredit po 6%.

□ □ □

Prošnje za posojila se sprejemajo le ob **torkih**,
posojila se izplačujejo le ob **petkih**.